

ÎNDRAPTAR

FOAIE PENTRU GÂND ȘI FAPTĂ CREȘTINEASCĂ

Ad me currendum est
in omni iudicio
(De Imitatione Christi.
Lib. III. Cap. 46)

P287776

G. RACOVEANU:

«Democrație spirituală»

Unul din profesorii Facultății de Teologie din București, vrând să fundeze teoretic a-celălaltul episcopatului ortodox din republica lui Gh. Gheorghe-Dej, lansase cândva formula: „democrație spirituală, contra dictaturii spirituale”. Trebuie subliniat faptul că „teoria” democrației în chestiuni de credință — exprimată, evident, cu mijloace mai primare — face astăzi ocolul mai multor foilelor la care scriu „apărătorii credinței strămoșești”, contribuind astfel la sporirea confuziei, și așa destul de grea, în exilul românesc.

Ideea aceasta nu e nouă. Cel care a formulat-o mai pregnant a fost Rusul A. S. Homiakov (1804—1860). Ea se întâlnește chiar în prima lui lucrare teologică „Biserica e Una” (Terkov Odnâ) — un mic tratat scris încă din anul 1840 și difuzat ca „manuscris grecesc descoperit de Homiakov” și însoțit de o prefață, în latinește, a acestuia. Lucrarea cuprinde eclesiologia lui Homiakov. De tipărit, s'a tipărit în rusește abia în anul 1864, sub titlul „Încercare de expunere calitică a doctrinei Bisericii”. Ideile cuprinse aici avea să le relași și să le desvolte Homiakov mai târziu. (Ar fi extrem de interesant de stabilit dacă există vreun raport genetic între acest tratat și „Enciclica Patriarhilor” dela 1848, în care întâlnim ideea „democrației” în treburile credinței). În lucrarea, de mare răsunet, apărută abia în anul 1872 la Lausanne, sub titlul „L'Eglise latine et le Protestantisme du point de vue de l'Eglise d'Orient”, Homiakov afirmă că în Biserica cea adevărată nu există Biserica învătătoare; că tot cuvântul inspirat de un sentiment de dragoste creștinească este o învățătură. Evident își pune și el întrebarea „garantului” împotriva erorilor. Dar răspunsul pe care-l dă este acesta: cel ce vrea pentru spiritul dragostei alte garanții decât credința și nădejdea este deja un raționalist.

Eclesiologia lui Homiakov nu putea duce decât la distingerea autorității arhierice și a criteriului de adevăr în sânul comunității creștine, așa cum a fost el lăsat de sfinții Părinți. Dela Homiakov învățătura a trecut, mai mult sau mai puțin schimbată, la mai toți gânditorii roși de după el. Dela acestia și la noi Români. Căci în afară de Nae Ionescu niciun alt gânditor religios român n'a cunoscut, nemijlocit, scrisul lui Homiakov; toți au luat de el cunoștință prin intermediul lui Bulgakov, Arseniev, Berdiaev, etc. Din lucrările acestora au aflat Românii că Biserica lui Hristos nu știe de altă autoritate în afară de „autoritatea duhovului”; că ea nu cunoaște o infalibilitate a episcopatului, sau a clerului, ci doar infalibilitatea trupului ei întreg (Arseniev).

Teoriile acestea sunt, fără îndoială, foarte strălucitoare. Însă au neajunsul că... nu spun nimic. „Biserica nu cunoaște altă autoritate în afară de autoritatea duhovului”. Dar învăță, oare, ceva contrariu? Afirmăția aceasta gîo însușesc, deopotrivă și Patriarhii și Papii. Cuvântul inspirat de un sentiment de dragoste creștinească este învățătură! În principiu, poate fi. În fapt el este învățătură numai dacă nu se abate dela învățătura ecumenică (adică infalibilă) a Bisericii. (Parcă Arie n'a iubit! Arie și alții alți eretici. Parcă protestanții nu tubesc! Și totuși, nu recunosc autoritatea celor Șapte Sinode ecumenice; nici cele Șapte Taine ale Bisericii).

Frățețatea ortodocșilor cu protestanții (și a protestanților cu ortodocșii) este, din punct de vedere creștin, o mare ciudățenie. Ea își are o singură explicație: nevoia de alianță a protestanților împotriva Bisericii Române; împotriva Bisericii celor Șapte Sinode ecumenice. Împotriva ecumenicității ei au inventat ecumenismul. Și bieții răsăriteni cad pradă!

La fel stau lucrurile cu teoria rusească despre „democrația spirituală”. Adevărul păstoriul la fel cu oala; capul cu piciorul; arhieria, tot una cu mirenia! Teoria aceasta este împotriva spiritului și literel Evangheliei și împotriva tuturor rădăcinilor sfinților Părinți. Și cu toate acestea ea e cultivată de unii episcopi răsăriteni. E drept, sub pretextul că se acoperă, fără rest, cu „sobornicitatea” (pe care o confundă, voit, cu sinodalitatea sau conciliaritatea). Ca și cum conciliaritatea ar avea ceva comun cu democrația, fie ea chiar spirituală! Acesta este, cum am spus, pretextul. Motivul e altul: fuga de ordinea ierarhică existentă în Biserica Romană.

Biserica lui Hristos nu poate fi acuzată de misodimie. Căci cine mai mult decât ea și-a dovedit, prin atâtea secole, demofilia. Demofilia nu e însă democrație. Iară democrația în materie de adevăr în Biserica lui Hristos e o aberație.

Io R. P. R. teoria aceasta este explicabilă. Explicabil este aci orice abuz de termen. Așa,

continuare în pag. 3

ADEVĂR ȘI LIBERTATE

de ALEXANDRU MIRCEA

Când Lucian Blaga spunea că dogma ortodoxă e prea rigidă și prea îngustă ca să poată servi de matcă gândirii filosofice, revendicând pentru această gândire o libertate fără margini și o autonomie absolută, uita că libertatea de gândire își are o delimitare în adevăr, așa cum libertatea de acțiune își are o îngrădire în legea morală. Pentru Blaga gândirea filosofică poate da tot plinul posibilităților sale numai în afară de cadrele rigide create de dogma creștină care impune „sanțiuni” oricărei abateri dela ideile consacrate. Conținutul dogmelor creștine nu exercită asupra lui niciun fel de atracțiune pentru că, din capul locului, pentru el ceea ce interesează nu e conținutul gândirii ci spontaneitatea ei, nu e adevărul ci originalitatea; nu făina ce curge sub roata morii are importanță, ci felul în care se învârt roata. O idee filosofică e interesantă numai în măsura în care e inedită, în măsura în care e gândită original. De aci datorita filosofului de a „gândi încă odată lumea dela început”, fără să țină seamă de eforturile de gândire care l-au precedat. Și nu pastuea pentru adevăr e imboldul care-l mână; mobilul gândirii sale e închis în propria sa spontaneitate. Adevărurile stabilite (chiar și cele stabilite de Hristos) sunt mai degrabă o piedică pentru gândire decât un aliment; de aceea ele trebuiesc descălecate pentru ca totul să poată fi altfel gândit și altfel reconstruit.

Nu e Blaga cel dintâi care a făcut descoperirea că dogma creștină ar sufoca spontaneitatea gândirii, că credința ar înăbuși cugetarea, că adeziunea la învățătura Evangheliei ar jugăni spiritul critic. Cel puțin în asta Blaga dovedește a nu fi original. Dualismul între adevăr și libertatea de gândire, între legea morală și autonomia individuală, născut din pretențiunea omului de a-și orândui viața înafara (și împotriva) legilor lui Dumnezeu, a dominat întreaga istorie modernă. De aici au purces toate autonomiile moderne: filosofie autonomă, politică autonomă, economie autonomă; de aci au luat naștere idolii cărora li s'a închinat, rând pe rând, prostia și trufia omenească în aceste ultime veacuri; așa s'a putut forma o morală fără religie, ipocrită și utilitaristă, o politică fără morală, cinică și egoistă, separată de orice considerent care ar depăși interesul imediat; și așa a ajuns la cea anarhie de cugetare și de acțiune care a dus la declanșarea egoismelor colective și a provocat haosul social și politic de astăzi. *Totul acesta — în câmpul de influență al Catolicismului.*

Despre toate aceste lucruri s'a mai vorbit în această foaie. Am vrea să semnalăm acum în aceeași ordine de idei un fenomen a cărui gravitate nu poate scăpa nimănui. Mentalitatea care a dus la separarea sectorului religios de cel al realităților terestre, care a determinat ruptura dintre credință și rațiune, dintre morală și acțiune, care a făcut ca tot ansamblul manifestărilor omenești, atât ale cugetării cât și ale acțiunii, să se desvolte înafară de orice influență religioasă, nu a rămas streină oarecum nici celor ce mărturisesc credința creștină. Un dualism ireductibil stăruie în gândirea și în viața multor creștini. Și acest dualism provine nu din greutatea pe care o întâmpinăm fiecare de a ridica nivelul vieții noastre la idealul reprezentat de Hristos (un dualism care există în fiecare din noi atât timp cât nu ne-am identificat pe deplin cu Hristos), ci din falsa concepție că religia constituie o lume aparte, fără niciun fel de contact cu ceea ce se numește propriu zis viață. De aceea activitatea lor se desfășoară pe planuri diferite care însă nu numai că nu se întrepătrund, dar nici măcar nu se ating de vreme ce nu s'a produs în ei aceea integrare, aceea osmoză între adevărurile credinței și gândirea personală, între convingerile religioase și vederile politice, între certitudinile revelației și cuceririle minții. Deși credincioși ei, își rezervă totuși libertatea de a se comporta în viața politică, în activitatea economică, în producția culturală și artistică, ca și cum aceste domenii ar fi de sine stătătoare, lipsite de orice raport cu treburile credinței și asupra cărora punctul de vedere religios n'ar putea să aibă nicio răsfrângere. Atitudinea pe care o au în viață nu decurge, prin urmare, din credință; ea e determinată de alte principii care constituie un sector autonom și care chiar dacă teoretic s'ar găsi în contrast cu cerințele credinței, practic nu produc însuflet niciun fel de neliniște și nu crează niciun fel de probleme.

Din punct de vedere creștin această atitudine e anormală și absurdă. Credința creștină are o logică a ei, o logică inexorabilă care nu îngăduie multiplicitate de atitudini contrastante. Nu poți să ai credință în Hristos și să gândești sau să trăiești în același timp... furcește. Credința are un unghiul al ei propriu; ea aruncă asupra tuturor lucrurilor o lumină a ei proprie; ea dă vieții tale o anumită direcție, precisă, inconfundabilă și incompatibilă cu tot ce nu se integrează în moia firească în ea. Pentru că credință, în sens creștin, înseamnă adeziune totală și exclusivă la Isus Hristos-Dumnezeu, care nu e o abstracțiune ci o realitate vie și care angajează în această adeziune întreaga ta ființă, total și definitiv. Evanghelia spune: „să tubești pe Domnul Dumnezeu tău din toată inima ta, din tot sufletul tău din tot cugetul tău și din toate puterile tale”, ceea ce înseamnă — cum se exprima odată Nae Ionescu — că nimic din ceea ce simți și din ceea ce gândești să nu fie îndreptat în altă parte decât înspre

1) *vezi capitol „religiozitatea” în G. Racoveanu.*

continuare în pag. 3

„Imposibilitatea depășirii unui bărbat de femeia lui, atunci când el stau în adevăr sub taina nunții și când în adevăr el au realizat această taină, provine din faptul că doi oameni, legați prin taina nunții, nu mai sunt două ființe omenești ci una singură, alta decât fiecare dintre ele. Cu alte cuvinte, s'a operat un fel de sinteză spirituală și s'a creat un fel de ființă spirituală nouă. De aceea nici nu există, propriu zis, posibilitate de divorț. Știi că Biserica nu admite divorțul nicăieri. Lumea zice că divorțul nu este interzis decât la catolici; aceasta nu este exact; el nu este admis nici la ortodocși: numai printr-o decădere a ierarhilor bisericești s'a ajuns la aberația aceasta a divorțului, deoarece legătura aceasta în fața lui Dumnezeu nu se poate desface, întrucât ceea ce se leagă sub egida divinității nu se mai poate deslega. Adică, dacă în adevăr s'a săvârșit taina nunții, trebuie să presupunem că există acea ființă nouă; că s'a operat acea sinteză spirituală. Dacă presupunem că acea sinteză spirituală nu s'a operat, aceasta înseamnă că taina nunții nu este eficace; Biserica însă nu poate să admită că o taină a ei n'ar fi eficace, prin urmare nu poate să admită că nu s'a operat acea sinteză de care vorbeam și prin urmare Biserica nu poate să admită divorțul. Biserica ar putea să spună cel mult că condițiile în care s'a operat, într-o anumită dată, taina nunții, n'au fost cele prescise și deci actul nunții este nul; dar numai pentru cazul acela”. NAE IONESCU: METAFIZICA I (Teoria cunoștinței metafizice I. Cunoașterea imedi-

FLAVIU POPAN:

«Dictatură duhovnicească»

România Liberă din 12 Iunie 1953 publică o detaliată dare de seamă despre lucrările Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române și ale Adunării Naționale Bisericești, care au avut loc, în zilele de 6, 7 și 8 Iunie a. c., la București. Membrii Sfântului Sinod, în frunte cu Patriarhul Justinian, au discutat aci, în obișnuita atmosferă de ascultare și prea plecare, problemele păcii și ale biruinței finale comuniste. Pentru a explica această absolută și spontană unitate de vederi într-un săbor merit tocmai să compănescă, să confrunteze și numai la urmă să la decizie, organul de presă comunist vorbește de adâncă înțelegere a ierarhilor care au îmbrățișat cu entuziasmul firesc deciziile Marii Adunări Naționale și ale Consiliului Mondial al Păcii. În foaia „pentru apărarea credinței strămoșești”, Solia, găsim, în schimb, o încercare de justificare teologică a susnumitei atitudini arhierice. „Pare că Răsăritenii — stă scris într-un număr recent — s'au călăuzit mai mult de principiul evanghelic care spune că „împărăția creștină (!) nu este din această lume” și ca atare, ar trebui „să se dea Cezarulul ce este al Cezarulului și lui Dumnezeu ce este al lui Dumnezeu”. De aci, poate, derivă și acel spirit de obediență, față de autoritatea constituită...” (anul XVII, nr. 16).

Nu putem contesta în nici un caz spiritul de obediență și de slugărie, față de autoritatea constituită, al Patriarhului Justinian, al Mitropolitului Sebastian al Moldovei, Nicolae al Ardealului și al episcopului Valerian al Orăzii. Recenta lor decorare cu ordinul „Steaua R. P. R.” (clasa I și II), pe care nici Iosif Chislnevski nu-l are este o dovadă a efortului deșus pe altarul Cezarulului. Dar ne îndoiim că „acel spirit de obediență față de autoritatea constituită” ar putea găsi justificare într-un principiu evanghelic. Preotul Dr. Marin Ionescu, fostul paroh al Bisericii „Culbu de Bază” din București și colaborator la Glasul Monahilor, despre care abia acum aflăm că a fost condamnat la „Canal”, ar fi desigur, ca alăția alții (ca să nu citim pe episcopi unii), de altă părere.

Prezența în Biserica a spiritului de obediență față de autoritatea constituită, derivat — dacă vreți să credeți aceeași Solia — din tendința contemplativă a omului din Orientul Mijlociu (Offenbarungsmentalität), din subtilitatea dialectic grecești, din exageratul individualism balcanic ori din misticismul pravoslavnic (e catolic, sau catolicizant „scriitorul” Soliei) nu explică decât un singur lucru: ușurința cu care comunitățile atei au pus la noi mâna pe căma corăbiei lui Hristos, trecându-o sub comanda lor unică, totalitară. Unde vreți să găsiți o mai organizată dictatură duhovnicească? Căci chiar în organizarea internă a activității sale, Biserica oficială dela noi a adoptat — ca să repetăm un altă frază din Solia — principiul autocratic al Comenzii unice, care astăzi a culminat până la dogmatizarea infalibilității comuniste.

Cu credincioșii catolici procedura a fost, se pare, mult mai complicată. Comuniștii s'au izbit aci de o conducere închegată și de un cap care nu era atât de ușor de înlocuit. De aci toată furia lor contra Papei, de aci tot veninul vărsat împotriva lui. Iată ce scrie, de pildă, unul din el într-un „studiu” închinat înalt Preasfinției Sale Dr. Nicolae Bălan, mitropolitul decorat cu ordinul „Steaua R. P. R.”:

„Sensul voit, dar nemărturisit, al operii Vălcăușului a fost în fond acesta: să concentreze Biserica în mâinile „capului” ei, până la a o putea reduce la acest cap, la voiaja lui, la puterea lui, inspirate și controlate, evident, de curia papală. Biserica este astfel papa și papa este Biserica... Cuvântul lui înlocuiește sinodul general, autoritatea lui suprimă autoritatea ierarhiei întregi. Tot ce este drept, privilegiu, atribuțiune, putere, derivă dela el: el este totul. Biserica este constituită de papă și pentru papă, așa cum lumea este creată de Dumnezeu și pentru slava lui Dumnezeu” (T. M. Popescu, Sensul schismei și al unirii Bisericii, în Omagiu înalt Preasfinției Sale Dr. Nicolae Bălan, Mitropolitul Ardealului). Evident, aceste considerații ale teologului comunist întrec cu mult plâpândeile considerații făcute în același spirit de omul dela Solia, împotriva așa zisel „conduceri monolitice”. Ele nu pot fi egale decât de proza unui alt teolog comunist, care nu se abia să scrie: „Teologia catolică tinde să ridice pe papă chiar deasupra Sfințel Euharistiei, pentru ca autoritatea suveranului pontif să nu se mai impede de Hristos”. (v. Studii Teologice, an II/1950, Nr. 1—2). S'ar părea, deci, că însuși Domnul Nostru Isus Cristos a căzut victimă dictaturii papale, de care comuniștii atei se străduiesc cu orice preț să-l libereze. Și totuși Biserica Romană rămâne cea mai formidabilă forță spirituală împotriva puhoiului din Bășărit!

continuare în pag. 3

ABECEDARUL ÎN EXIL

de
N. I. HERESCU

Nu numai oamenii pot fi loviți de osândă grea a pribegiei: există și cărți surghi-
nite!

Designur, o operă a spiritului, prin însăși firea ei, poate fi zămisliță, redactată și încredințată tiparului oriunde pe lume, fără să-și piardă pecetea originii sale, legată de persoana autorului. O carte a unui scriitor, gânditor sau învățat român poate apărea oriunde: rămâne cartea unui român. Ea nu poate fi considerată o carte pribegă.

Sunt însă și unele cărți — modeste dar de neînlocuit — al căror rost este să vadă lumina tiparului în țara de băștină a celui ce le-a scris. Aceste sfioase și încăntătoare sunt „cărțile băștinase”, menite să crească numai în pământul pe care se vorbește limba lor. Așa sunt abecedarele, cărțile de citire pentru copii și tineret, cărțile de rugăciuni ori de cântece, manualele elementare de istoria și geografia patriei, și alte câteva, — pe scurt, cărțile asupra cărora se deschid ochii copilului, cele ce conduc pe fiul de om în primii lui pași pe cărările vieții. Între aceste cărți ale copilăriei, abecedarul este, mai mult decât toate, cartea unei singure țări, a țării de naștere. Un abecedar care apare într-o țară străină devine, ca și oamenii, un exilat . . .

O informație sosită din țară ne vestea nu de mult că, în R. P. R., s'a interzis vânzarea tuturor cărților de școală (și a hărților geografice) tipărite înainte de 1947. Cam în același timp cu această știre odioasă, a cărei semnificație nu scapă nimănui, a ajuns pe masa noastră, ca o compensație, o carte mărunță care ne-a mers la inimă. Intitulată: „A. B. C. Darul lui Moș Crăciun”, cartea cuprinde, în 80 de pagini ilustrate, un abecedar românesc. Deși apărut după 1947, vânzarea acestui abecedar ar fi totuși interzisă în R. P. R., dacă ar ajunge pe-acolo. . . Copiii din exil vor fi însă fericiți să aibă în mână o carte a lor, în care palpită un suflet curat, iubirea de țară, și dorul . . .

Căci se nasc copii și în exil. Legile firii sunt neînrânte și neschimbătoare; ele răscobesc și continuă, oricare ar fi suferințele oamenilor. Florile cresc și în tristețea cimitirelor, soarele răsare mai departe și peste câmpurile de luptă acoperite cu cadavre. Tinerii se îndrăgostesc și în ocnele de sare, copiii pot vedea lumina zilei și într-o temniță. Este taina vieții și marea ei forță: aceia de a merge înainte pe drumul dintru început, fără să poată fi oprită de tragediile ce se abat asupra omenirii.

Se nasc copiii de român și în exil. Copiii aceștia nu-și cunosc țara. Cresc și se joacă între copii străini, descopăr lumea pe privesți străine, iar când vine vremea învățături încep școala într-o limbă care nu e a părinților lor. De 6-7 ani de când durează surghiunul — pentru unii durează chiar de 8 sau 9 ani — copiii nascuți în pribegie ajung, unul câte unul, la timpul când se merge la școala primară; risipiți pe toată fața pământului, ei încep să recunoască literele și deprind să le scrie într-un grai străin. Copiii de român născuți în exil cresc și merg la școală în limba franceză, engleză, germană, spaniolă sau italiană, și aceste limbi, prin forța împrejurărilor, se transformă în limba copilăriei lor.

De bună seamă părinții continuă să vorbească între ei românește, și copiii noștri, pe lângă limba țării de azil pe care o folosesc la școala primară, învață acasă graiul strămoșilor. Pentru copiii pribegiei, patria se găsește în sălașul — cel mai adesea redus la o cămaruță într-un subsol sau într-o mansardă — în care s'au ghemuit părinții fugari. Acolo, în acel sărac adăpost, au cules ei, de pe buzele mamei, primele cuvinte rostite în graiul țării noastre și tot acolo vor urma să-l vorbească; pentru ei, limba națională nu se mai învață la școală, ci acasă, cu părinții.

Dar, dacă vorba se prinde după ureche, scrierea nu se poate deprinde decât după carte: învățământul orai al părinților, nu mai ajunge pentru scriere și citire. Afară de asta, ce fel de limbă este acela în care nu poți citi texte, chiar dacă e graiul în care te alintă mama? Ce înseamnă pentru copil o limbă în care nu poate descifra, chiar numai buchisind, chiar numai silabisind, povești nădrăvane, rugăciuni, snoave, ghicitori? De aci necesitatea unui **abecedar al copiilor fără țară**.

Un abecedar românesc publicat în exil se înfățișează deci ca o formă de apărare a limbii române. În împrejurări deseori dramatice, întotdeauna triste ori cel puțin melancolice, exilații au nevoie de această sficioasă carte a buchillor românești, spre a consolida graiul strămoșilor în mintea fragedă a copiilor care sunt rodul bejeniei. Copiii născuți departe de țară, dela cel dintâi până la cel din urmă, dela vâldică până la opincă, trebuie să revină acasă rostind graiul patriei în așa chip, încât să nu poată fi deosebiți de copiii născuți în țară.

Firește abecedarul acesta nu este ca toate abecedarele, după cum copiii cărora le este destinat nu sunt ca toți copiii. Este și el exilat, ca și ei; ca și ei, n'a văzut lumina acasă, ca și ei, nu-și cunoaște țara . . . Din această pricină, se prezintă, în egală măsură, ca o carte pentru copil dar și ca un îndreptar pentru părinții deveniți învățători ai copilului. Teiul unui asemenea abecedar fiind, în primul rând, de a pune la îndemână părinților o culegere de texte potrivite, el se va înfășa, în chip firesc, ca un compromis între un abecedar și o carte de citire. De aceea, dealtfel, înainte de a trece în mâna copiilor, abecedarul va fi citit, cu bucurie și cu emoție, din scoară în scoară, de oamenii maturi, fie că au sau n'au copii. Abecedarul vine ca un sol al patriei vremelnice pierdute și nu puțini, când îl vor lăsa din mână, vor strivi furiș o lacrimă în colțul genelor.

Abecedarul exilului face totodată și un al doilea serviciu limbii române. „Să nu alege” pe care le publică sunt, fără îndoială, dintre cele mai scumpe înimii tuturor Românilor. Sunt, cu siguranță, cele ce nu mai pot fi citite azi în abecedarele din țară de când, așa cum ne anunță vestea amintită, s’a interzis vânzarea tuturor cărților și școlă tipărite înainte de 1947. În ce abecedar tipărit acum la București se mai găsește Imnul Național al României? . . . „Trăiască Regele, în pace și onor . . . Trăiască Imnul Național al României? . . .” În ce abecedar ieșit dela tipar cu ștampila comunistă Patria, cât soarele ceresc . . .” În ce abecedar ieșit dela tipar cu ștampila comunistă roșii mai pot citi copiii Tatăl Nostru? . . . „Tatăl nostru, Carele ești în ceruri, alina-țeașcă-se numele Tău, vie împărăția Ta, facă-se voia Ta, precum în cer așa și pe pământ . . .” În ce abecedar „de după 1947” mai există strofele închinată zilei de 10 Mai?

Zece Mai ne-a fi deapururi
Sfântă zi, căci ea ne-a dat
Domn puternic țării noastre,
Libertate și regat.

În niciunul, desigur: texte exilate și ele, care nu-și mai puteau găsi loc decât în abecedarul exilaților! În el, în deosebi, aveau să se refugieze rugăciunile, toate rugăciunile, alungate din biata țară în care mitraliera soldatului străin transformase în Dumnezeu pe balaurul însângerat care a plesnit de 1 Martie... Copiii din țară vor continua să învețe și „Tatăl Nostru”, și „Doamne-Doamne, ceresc Tată”, și să găsească în sfânta Fecioară:

Cuvine-se cu adevărat
Să te fericiim pe Tine,
Născătoare de Dumnezeu,
Cea pururea fericită
Și prea nevinovată
Și Maica Dumnezeului nostru.

Abecedarul pribeag este dealtmîntreli, în întregul lui, gândit și alcătuit sub semnul credinței. Cuprinsul său este strâns între cele două mari sărbători creștinești: Crăciunul și Paștile, Nașterea Domnului și Învierea Lui din morți, amîndouă arătîndu-și în mod clar că sunt două momente ale aceluiași proces, al căruia început îl reprezintă Crăciunul și sfîrșitul îl reprezintă Paștile. Între cele două momente ale procesului, în drumul căruia se desfășoară viața omului, se află o cale a speranței și a marilor învieri. Cărticia se deschide cu poeziile tradiționale de Crăciun, căci este „Darul lui Moș-Crăciun”: nu lipsește colindele din noaptea de Ajun, „Florile Dalbe”, nici „Steaua sus răsare”, nici „Trei Crai dela Bășarî”, nici, bine înțeles, „Moș Crăciun cu plete dalbe”. Se încheie cu bucățile de Paști, între care figurează — copiii fiind acum ajunși la capătul abecedarului și a anului lor școlar — știu deci să citească bine — poezii din clasicii noștri. Găsim, cunoscutul Pastel al lui Alecsandri: „De Paști, în satul vesel, căsuțele 'nălbite”, și găsim, negreșit, poemul lui Coșbuc, în care poetul țărănimii cîntă, în versuri scurte, învierea lui Iisus și sosirea primăverii, bucuria țăranelui și credința lui în Dumnezeu.

E pace 'n cer și pe pământ . . .
Răsuflul cald al primăverii
Adus-a zilele 'nvierii.
Și cât n de frumos în sat!
Creștinii vin lăcuși din vale
Și doi de se 'ntâlnesc în cale
Își zic: Cristos n 'nviat!
Și râde-atâta sârbătoare
Din cântul lor cel ars de soare.

Străjuie de aceste hotare eterne ale sufletului românesc: Nașterea Domnului, Învierea Lui, abecedarul deapănă cu grije șirul literelor din alfabet. La litera D, copilul descoperă Doina, cântecul dulce și trist al neamului său. Litera E este și va rămâne pururi pentru el litera cu care începe numele lui Eminescu. Cu litera H începe Hora, dansul pe care copilul nu l-a văzut încă niciodată învârtindu-se sub copaci albului, în după-amiezile de Duminică. Iar odată cu litera T, micul pribeag învață să scrie numele întreg al „Țării Românești”, în cinstea căreia va spune pe de rost din bătrânească a lui Haralamb Lecca:

A mea frunte ți se 'nchină
Ca 'naintea unui sfânt,
Căci, deși copil eu sunt,
Inima de dor mi-e plină
Să te văd mereu regină
Pe pământ.

Abecedarul exilaților este, așa cum era de așteptat, darul unei mame. O română a simțit imboldul de a împleti, pe paginile albe, țesătura literelor. Frumoasă ca și chilim, către ea se vor îndrepta, minunați, ochii copiilor surghiuniți.

Sărutăm cu respect mâna care a scris dealungul paginilor. Autoarea a înțeles că numai aceia se vor înălța, care mai mult se vor fi umilit. Aducând la îndeplinire cu rodnică umilință și cu frumoasă cuvință românească, opera cea mai modestă dintre toate, vrednică română s'a înălțat. Numele ei este **Doamna Maria Gărdan**, profesoară și soție de profesor.

Pilotul Băzu Cantacuzino a obținut un mare succes de acrobații aeriene la festivalul internațional de aviație ce a avut loc la Madrid la sfârșitul lunii Mai. Pilotul român i-a înămărit, cu extraordinara lui acțiune, pe cei 150 000 de spectatori.

PSALMUL 15

I

Ocrotește-mă, Dumnezeule, că la tine alerg;
Domnul îi zic: „Domnul meu ești tu;
aiară de tine, nu există fericire pentru mine!”

Pentru sfinții care locuiesc în pământul său,
cum mi-a câștigat întreaga inimă!

Dar cei ce urmează dumnezei străini
își îngâmădesc loruși dureri.

Eu sângele fetei lor acestora nu-l voi turna
și numele lor buzele mele nu-l vor spune.

II

Domnul este moștenirea și paharul meu:
tu, Doamne, ții în mâinile tale soarta mea.

Măsurătorile au căzut, pentru mine, în pământ bun
și de moștenirea mea, iată, mă bucur foarte!

Binecuvîntez pe Domnul, care mi-a dat stat:
că și noaptea inima mea e de râvnă plină.

Pe Domnul și am înaintea ochilor mei pururea;
nu mă voi clăti, că stă de-a dreapta mea.

111

Pentru aceasta se veseleşte inima mea
şi sufletul meu saltă:
chiar şi trupul mi se odihneşte în pace.

Căci nu vei lăsa, la cel din lăd, sufletul meu,
nici vei răbda ca stăntul tău să vadă putrejun.

Arăta-vei mie calea vieții
și plinătatea bucuriilor de lângă tine,
a destăinării, de-a dreapta ta, pururea!

(Traducere de Octavian Bărlea și George Racoveanu, după LIBER PSALMORUM, Nova e textibus primægentis interpretatio latina cum notis criticis et exegeticis. Roma 1945).

LA MOARTEA UNUI SOLDAT

În biserică era cald. Soborul de preoți, înfățișat de o mîltărie episcopală, își făcea datoria, servind ritualul de înmormîntare. Lumea era tristă și asculta pînă la sfîrșit dintr-o vorbă despre degerarea vîieții, pe care vocea de bariton a unui dîntre cuvîșii le cerea cu atîtă simțămînt. Pînă și corul cînta mai puțin fald ca de obicei.

Pe catafalca, soldatul și bărbatul de stat își odihneau pe veci trupurile. Nici alături de el, nici în fața sa, nici măcar roșete sau pînă... Acel căruia i s'ar fi convenit funeraliile naționale s'ar fi ignorat de lumea marelor oraș într-o obscură casă, dintr-o și mai obscură stradă.

După serviciu s'au cîntat telegramele de condoleanțe. Unele mai lungi, altele mai scurte, după posibilități și prietenie.

Au vorbit apoi reprezentanții națiunilor, alături de care soldatul și servitorul credincios al României a condus lupta pentru libertate. După ce au vorbit, au băgat hîrtiile, de pe care ceteriseră, în buzunar și au plecat. Au luat apoi cuvîntul prietenii soldatului, precum și alți reprezentanți ai diverselor comitate naționale. Acum s'a putut vedea că diplomații străini au știut el ce au știut. Dacă rămăneau, erau martori la anumite scene aromate balcanice, care i-ar fi pus într-o situație delicată, asemănătoare unui oaspe devenit martor fără voie la o dispută conjugală.

Între timp cînd așteptau afară, stînd rezemați de cadillac-urile mortuare și discutînd ultimele rezultate de baseball.

Un reporter al lui Associated Press, cu țigara în colțul gurii, cerea informații dela cel care părăsise biserica. Rezultatul cercetărilor și le nota pe o bucată de hîrtie, pe care al fi putut jura că a găsit-o undeva pe stradă.

Corpul cel fără de suflare a fost apoi condus pe drumul fără întoarcere.

IUSTIN P. LUBA

«Dictatură duhovnicească»

Transcriind înfamile de mai sus, mi amintesc de un desen publicat într-un săptămînal italian ilustru. În fața unui crucifix de lemn, Sîntul Părinte sta în genunchi, cu capul plecat și cu mîinile împreunate. Alături, un călugăr simplu, îmbrăcat în negru, îl asculta spovedania păcătoarei. — Nu zic, oare, catolici că Papa e infalibil, că nu e păcătos, comentau doi tovarăși opriți lângă edicolă. — Papa e infalibil (infalibilitatea nu e tot una cu impecabilitatea) și e cap unic al Bisericii, iar de aci și pînă la infamile debitate de răuvoitori și de mercenari este o prapăstie.

Ar fi greșit să judecăm organizația religioasă a Bisericii după formele de guvernămînt actuale — democratice sau totalitare — ale societăților civile de astăzi. Biserica nu intră nicidecum în aceste categorii familiare oamenilor politici. Căci ea a fost întemeiată cu un alt scop de Iisus Cristos, Fiul lui Dumnezeu făcut om. În viața lui este produsul mîinii omenești ori al educației cetățenești, ci e descoperită credincioșilor de Dumnezeu însuși în cărțile sînte. Asupra acestor adevăruri revelate n'avem nici o libertate să discutăm (de vreme ce rădmînem creștin): nu le putem alege mai pe potrivă noastră, nici nu le putem pune la vot, ci trebuie să le primim așa cum ne-au fost date. Adevărul lui Dumnezeu se impune întreg și neschimbat credinței noastre, e prin natura sa totalitar. Pentru păstrarea nealiniată a acestui adevăr, se înțelege că de labilă ar fi paza „poporului”, schimbăcios și inclinat spre discuții și opțiuni contrare, care în cazul de față nu pot avea loc. (Sporea continuă a sectelor protestante nu este o dovadă). Alegerea unui cap, călăuzit în toată vremea de Mîntuitorul Iisus și supus lui, e mult mai conformă cu exigențele adevărului creștin revelat.

Dar mai este un motiv care impune această formă de conducere unitară a Bisericii. Din poruncă dumnezeiască adevărul evanghelic trebuie predat în toate locurile și la toate neamurile, fără nici o deosebire. Orice formă de activitate umană, fără excepție, trebuie să fie pînă la urmă de spiritul creștin. Cum s'ar putea realiza acest postulat al Mîntuitorului, fără o conducere supranaturală și fără o organizație îndepătată, în care fiecare își cunoaște locul și datoria co-are?

Papa este capul văzut al Bisericii și este infalibil în chestiunile care privesc adevărurile revelate, de credință și de morală, pentru motivele indicate și în sensul de mai sus. Așa este caracterul societății religioase întemeiate de Cristos și așa cere natura adevărului creștin descoperit nouă de Dumnezeu. Aci nu se poate amesteca și nu trebuie să se amestece nici un cap de stat, nici un guvern, nici un partid și nici o grupă politică.

Dar dela constatarea acestui fapt și pînă la afirmarea că Papa înlocuiește sinodul, suprimînd ierarhia, că toată biserica se reduce la el, la voința lui, la puterea lui, e cale lungă, călăuzită de cer. Chiar și cu ocazia ultimei declarații solemne a dogmelor despre Adormirea Măicii Domnului (pentru care nu a convocat un sinod adevărat), Sîntul Părinte a cerut mai întâi părerea în scris a tuturor episcopilor, a cercetării teologice, scrierilor Sîntilor Părinți (în deosebi Nisărtienii), a consultat pe cei mai de seamă teologi, a observat devoțiunea unanimă a credincioșilor, a ascultat deciziile teologice și numai după aceea s'a pronunțat „ex cathedra”, în numele lui Iisus. Cu cît ne îndepărtăm de această Sîntă a Sîntilor, caracterul așa zis „totalitar”, impus de exigențele adevărului revelat, îmbracă noi aspecte. Sîntul Părinte, de pildă, nu pune mîna pe putere, bazei pe principii selec-

CULTURALE

Paris. În casa Comunității Românilor Catolici din Paris, D-l Prof. SEVER POP, dela Universitatea catolică din Louvain (Belgia) a ținut o conferință despre Bădă Cărjan, în slujba unității sufletelor române și romane. Figura Bădă Cărjan a fost cu mîiestrie evocată. Cel prezentat au rămas impresionați de tîrănuț oier, făcut dintr-o bucată, luminat de Evangheliile și istoria Românilor, care s'a vîndut cele 500 oi (tot avuții său), ca să colinde Țara Românească, Transilvania; să facă drumuri la Viena, Paris, Roma, Palestina etc., să intre în relații cu politicieni și bărbați de Stat, și să devină un apostol al unității naționale și latine. Conferința a fost viu aplaudată.

II.

În zilele de 14 și 15 Iunie 1953, sub auspiciile asociației „Fides Romana”, s'au oficiat la sanctuarul franciscan din Althöfing (Bavaria) slujbe religioase și s'au înălțat rugăciuni către Sînta Fecioară Maria, pentru izbăvirea diu prigoană a Bisericii lui Hristos și a popoarelor dincolo de Cortina de Fer. În biserica parohială Sf. Magdalene, Preoții Dr. Florian Müller și Petru Cadaru au slujit o sîntă Liturghie cantată, la care s'a dat răspunsurile corului Românilor din Linz, Salzburg și München. Marea adunare din piață, la care au vorbit reprezentanți ai Ucrainenilor și Ungurilor, s'a încheiat cu o rugăciune în comun, cu participarea Nuntului Apostolic din Germania, Arhiepiscopul Dr. Aloisius Muench.

Părintele Petru Cadaru, care a ținut după slujbă o documentată predică despre prigoana religioasă în România, a împărțit apoi celor prezenți un folieton cu icona Preacuratei dela Radna și un text tipărit în limba germană: „Für die verfolgten Christen in Rumänien”.

F. P.

«Democrație spirituală»

de pildă, afirmația că „forma sinodală favorizează concepțiile colectiviste (totalitare)” (Pr. Ioan Gh. Coman). Între teoria „democrației spirituale” și teoria „sinodalității” nu poate exista înrudire. Paza dogmelor creștine și paza rînduilei bisericești n'a fost dată în suama turnel necuvîntătoare. Ci în paza celor rînduiri de Hristos și puzi sau călăuzirea Duhului Sînt. Acestea le-a poruncit El: mergînd, învățați. Deci paza a fost lăsată Duhului Sînt și episcopilor.

Așa mărturisesc, în încheierea hotărîrii Sinodului lui, chiar Sîntii Apostoli. Iar sîntul Cyprian nu în zadar scrie, în anul 252, papei Cornelius în numele Sinodului său aceste cuvinte: placuit nobis Sancto Spiritu suggerente. În aceeași încredințare, Sinodul dela Niceea (325) declară explicit: quod trecentis sanctis episcopis visum est, non est aliud putandum, quam solius Filii Dei sententia.

Pentru urmașii de mai tîrziu ai Apostolilor dificultățile păzirii adevărului erau mult ușurate. Dacă sîntul Grigore cel Mare, papa Romei, declară că sinoadelor Ecumenice ținute pînă în zilele lui (4 la număr) li s'u cîvine aceeași cinstire ca celor 4 Evanghelii (sicut sancti Evangelii quatuor libros, sic quatuor Concilia suscipere et venerari me fateor) și cînd biserica lui Hristos (Răsăriteană și Apuseană) dă aceeași cinstire primelor (Saptele) Sinoad Ecumenice (Răsăritenii le numesc „sapte sigilii ale Duhului”) sarcina episcopilor de astăzi al Bisericii e enorm ușurată: ei trebuie să albi grîni la deciziile lor să fie în conformitate, în spiritul formulărilor sinoadelor ecumenice (infalibile) deja existente.

Cunoaștem cu toții roadele nelubrării de disciplină, de ordine, de răspundere a celor ajuși de capul lor. Autocefalia a devenit repede a călăie și a slăbici în anarhie, iar cînd puterea lumescă, anticreștină, a vrut să s'amestece total în viața comunității creștine, autocefalia a rodit apostasia.

Aci e rădăcina răului. Și n'am înțeles pîn'acum ambleria ortodox adevărat care să îl recunoască acest rău.

G. RACOVEANU

Îel naturală a capului ori designat de testamentul antecesorului său, cum se înîmplă în regimurile dictatoriale, ci e ales prin majoritate de voturi, ca în cele mai democratice republici. El nu are alte mijloace de constrîngere a supușilor, în afară de constituția liberă a credincioșilor. În raporturile dintre „peritlerie” și „centru” nu primează ordinul dat și procedura birocratică, ci convingerea personală a omului care cunoaște legea dumnezeiască și caută să i se conformeze dela sine, după prudență și împrejurări. De atîtea ori dispozițiile dela centru se lasă așteptate ani de zile pînă să s'osească Roma are timp, „Roma e eternă”, cum zice proverbul, chiar și atunci cînd în acest ritm se pierd ocazii prețioase. Ar trebui parcurs tot codicilul de drept canonic pentru a ilustra libertățile de care se bucură membrii ierarhiei bisericești. Dictatura spirituală a Bisericii nu am putea-o numi decît spirit de disciplină necesar pînă și în cel mai democratic stat.

E dela sine înțeles că această formă de conducere a Bisericii nu intervine și n'a intervenit ca un „Deus ex machina”, pentru a înconjura toate relele, a înlătura toate deficiențele și a impune biruința totală a binelui în istoria omenirii. Numai gregarii comunității trăiau în floarea instaurării paradisiului pămîntesc. Un lucru însă pare să fie cert: rezistența surprinzătoare, opusă de Biserica catolică comunismului în lume și în țările călăute de Rusia se datorează în bună parte organizației sale interne și spiritului evanghelic de disciplină. De ce, dar, să ne aliem cu bolșevicii împotriva Papei?

FLAVIU POPAN

«LIPSĂ DE EXIGENȚĂ ȘI DE PRINCIPALITATE»

Pe baza unei hotărîri a Prezidiului Acad. R.P.R. a apărut de curînd volumul IV din operele lui Eminescu, cuprînzînd poeziile lui postume: cele din vremea bolii și de după boală, „Într-o multă vreme ascunse de critica reacționar Titu Maiorescu”. (Scînteia din 15 Aprilie 1953). Volumul s'a editat prin îngrijirea poetului, profesorului, gazetarului și criticului literar Panăflescu — Perpessicius, mare mulțum de război.

Munca lui Perpessicius însă pare a nu fi deloc „pe linia” republicănească. Deaceia Scînteia îi denunță opiniei publice narodnice. Cîtăm:

„În prefața și introducerea sa, Perpessicius nu amintește nimic de faptul că regimul burghez-moșieresc a ținut ascunsă o masă parte a postumelor eminesciene; criticul nu s'a simțit obligat să s'a vrea atitudine față de rolul nefast jucat de Titu Maiorescu.

În introducerea, acest dispreț cosmopolit al burgheziei este numit pudic „chestiunea postumelor lui Eminescu, a oportunității sau a non-oportunității tipăririi lor”, fără a se arăta pentru ce era „non-oportună” tipărirea acestora.

Introducerea citează lucrări ale unui Titu Maiorescu Bogdan Duică sau M. Dragomirescu fără să ia atitudine critică față de aceste măsluiri ale operei eminesciene. Articolul despre Eminescu al reacționarului Cezar Papacostea este apreciat drept „amplu și judicios”. Autorul introduce în ignoranță faptul că abia astăzi, după doborîrea regimului burghez-moșieresc, a devenit posibilă și s'a început munca de interpretare critică științifică, menită să pună în valoare opera eminesciană, să o curețe de zgura răsunărilor reacționare.

Prezentarea „neutră”, obiectivistă, a ideilor sale și a prejudecăților înrădăcinate de critica liberă burgheză este deadreptisit opusă adevărului, obiectivității științifice. Obiectivismul nu are nimic comun cu obiectivitatea științifică, ci este, de fapt, întotdeauna o expresie a pînării față de ideile reacționare burgheze.

Trecînd la aprecierea unora din poeziile publicate. Perpessicius se ferește să facă o caracterizare clară a conținutului ideilor și a valorii artistice a acestor poezii și ale folosește — într'un stil incurcat, suțit și greoi — de formule obscure ale criticii impresioniste burgheze „scurtele procesuri de desquamare lirică”, „edenul selenar”, „suavitatea de vis și crepuscul”, „timbrul plutonian”, etc. Asemenea formule par cititorilor niște fantome dintr-o lume pe veci apusă, cînd critica și istoria literară oclădă nu aveau nimic comun cu știința și cînd termenii folosiți de „critici” erau mențiți și ascundă lipsa de idei sau conținutul reacționar al ideilor, să stîrneasca confuzie.

A spune despre o poezie cu un puternic conținut social, cum este „Viața”, că se caracterizează printr'un „umor psalmic”, înseamnă a răspîndi ideile jignitoare ale burgheziei cu privire la Eminescu, înseamnă a da dovadă de lipsă de respect față de opera lui.

Prefața și introducerea la volumul de postume arată că critica Perpessicius nu a rupt încă cu concepțiile sale greșite, formaliste, din trecut și nu a înțeles că adevărul științific poate fi slujit numai de acei ce se situează sincer și deschis pe o poziție înaintată, în lupta dintre forțele progresului și ale reacțiunii.

Așa se denunță lumii, în Republica Populărească, intelectualii care nu se pot preface în tîrpenți pentru uzul ciolovecilor lui Gh. Gh.-Dej. După acest prim pas urmează opera de sistematizare nimicească. Noroc că nu vor mai avea vreme să-i distrugă pe toți!

E.

A APĂRUT:

BULLETIN SCIENTIFIQUE ROUMAIN, Tome II 1953, Institut Universitaire Roumain Charles Ier, 38 Rue Ribéra, PARIS, 16e p.

ADEVĂR ȘI LIBERTATE

Dumnezeu; toată inima și tot cugetul tău să fie orientate asupra lui Dumnezeu... Tot ce ești „tu” să fie absorbit de Dumnezeu; nimic din ceea ce mișcă în tine, să nu cadă alături de Dumnezeu, țința întregii tale activități, încordarea ta de fiecare clipă să tindă numai înspre Dumnezeu. Înspre acest centru de orientare a tuturor puterilor tale spirituale”. Prin urmare, odată ce ai aderat la Hristos, El devine totul pentru tine; El devine măsura tuturor lucrurilor, El devine unghiul vizual prin care tu privești întreaga realitate, El devine criteriul ultim de judecată al tuturor problemelor, punctul de orientare. Hristos nu e numai una din realitățile care-ți populează sufletul, pus pe același plan cu celelalte realități, ci e ființă care-ți umple întreg orizontul sufletului, iar credința în El e principii fundamentale de înțelegere și interpretare a lumii și a vieții. Ca și creștin nu poți să ai, prin urmare, o concepție filosofică despre restul lucrurilor care să nu se integreze în viziunea totală pe care fi-o dă credința despre lume. Nici nu poți să existe pentru tine alte „Adevăruri” în afară de Adevărul lui Hristos; nu pot să existe alte valori pe care să le opul lui Hristos sau prin care să interpretezi pe Hristos altfel decum se interpretează și se propune El pe sine însuși. Nu poți, prin urmare să admiti din Hristos numai atîtă cât îți îngăduie simțul tău de filosof, de pildă, și să rămîi totuși creștin. Nu poți să iei din Evangheliile numai ceea ce convine concepției tale politice, nici nu poți să aderezi la Biserica numai în măsura în care îți permite interesul politic sau disciplina de partid. A face așa înseamnă a ridică idoli în fața lui Hristos și a te închina lor.

De aci, din această poziție unică și exclusivă a lui Hristos, naște intransigența dogmatică a Bisericii, de aci intoleranța ei absolută pentru interpretările eretice, de aci toată oroarea ei față de tot ce e pretenție de a angaja pe oameni în numele altor „principii” și ale altor „idealuri” decît cele ce decurg din personalitatea unică a lui Hristos; de aci toată neîncrederea ei față de întreprinderile care nu au la bază înțelepciunea Evangheliei și față de toate încercările ce nu sunt călădite pe Hristos. Biserica știe că „lui Hristos i s'a dat toată puterea în cer și pe pămînt”. În numele lui trebuie să se plece tot genunchiul și cel al gândirii filosofice, și cel al acțiunii politice, și cel al activității economice și cel al realizărilor culturale. Căci nu există operă durabilă în afară de Hristos așa cum nu există nici libertate secundă în afară de adevărul lui.

ALEXANDRU MURCEA

LECTII DE

TEOLOGIE PENTRU ADULȚI

Deoarece grădina sîntei Teologii începe a fi tot mai mult frecventată, de lei și chip de lume, credem a săvîrși lăptă creștinească punînd etichete și indicații pentru a face plimbarea rodnică (pentru plimbători) și nevătmătoare (pentru Grădina). Că, iată, răvașu nu e pe măsura puterii: amnarul inimii lovește tare cremenea mîinii; dar sîra lasca cunoștinței ascensă nu la foc... Exilul — arde-l-ar focul — e vinovat. Știm că dacă „n'a plouat la vreme” ianul nu mai leagă bob. Dar în materie de știință lucrurile nu stau chiar așa de rău. Deci, dar, ne-am hotărît a da, „cu duhul blîndeței”, unele îndrumări celor ce vor, cu de-a-dînsul, a se osteni astăzi cu problemele sîntei Teologii. Ținem să precizăm că rubrica „Teologia” este vorbire despre Dumnezeu și lucrurile sale. Și mare este grădina lui Dumnezeu!

I. «PROPAGANDA FIDEI»

Una din foile de suburbie ale episcopiei ortodoxe românești din Cleveland, înfățișînd cauza principală a slăbirii ortodoxiei strămoșești și a ticlăgiorii românești — VATICANUL — se năpustește, cu toată puterea, asupra „Secției Propaganda Fidei” a acestui Vatican. Și-l trage și lar li trage înainte cu „fidei” (fără propagandae)

Pentru apărătorul credinței strămoșești să cunoască, cel puțin, numele instituției pe care o ocărăște, ne îngăduim a-i da mîna de ajutor. (Cînd primești poruncă să s'arîi în piatra în cinerea, pe care nu-l cunoști și habar n'ai ce trebăluiește el în lume, e absolut necesar să știi cel puțin cum li chiamă. Că altfel riști să și se indice — la întrebare — altul; și să lovești, așa, din senin, în bietul creștin)

1. Vaticanul nu are „Secții”, ci „Congregații”. 2. Titlul Congregației pe care vrea să o aminească teologul de exil este „de Propaganda Fidei”; sau complet zis: „S. Congregatio de Propaganda Fidei”. În latinește nu există substantivul fide-ae; ci fides-el. (Chestia cu fideaua e altă treabă!) Apoi: construcția cu gerundiv cene ca între gerundiv și substantiv însoțitor să fie acord de gen, număr și caz. Aci amîndouă cuvintele stau sub influența prepoziției cu ablativ „de”.

3. Congregația „de Propaganda Fidei”, pe care o ocărăște bogoslovul nostru, nu mai are nici în cîin, nici în mîneacă cu Bisericii Orientale și deci nici cu Biserica românească. Sf. Părinte Benedict XV a înființat, în 1917, S. Congregatio, pro Ecclesia Orientali ca să se ocupe de Bisericele de rit oriental.

Deci, între Congregația „de Propaganda Fidei” și cea „pro Ecclesia Orientali” doar atît mai e comun: amîndouă au în denumire o prepoziție cu ablativ...

PUBLICAȚII

PAMFIL CĂRNĂȚIU, La Chiesa del silenzio in Romania. Revista Studium, anno XXXIX, Maggio 1953. p. 315—332. Roma.

GIOVANNI FILIP, Pio IX e i „Principati Uniti” de Valacchia e Moldavia. In Osservatore Romano, Roma, 14 Iunie 1953.

(În acest studiu, care privește legăturile Principatelor Române cu Roma, găsim o scrisoare înedită a Primului Ministru Mihail Kogălniceanu în chestiunea lăurii de raporturi mai strînsă cu Sîntul Scaun).

În revista Tabor (Roma), an. VII, vol. XIII, Mons. Aloisius Tăutu a publicat un articol despre Biserica din România. (Textul unei conferințe ținute la începutul lunii Februarie, la Colegiul „De Propaganda Fidei”).

Intelectualic

Părintele Trifa s'a hotărât așadar să păsească la acțiunea de apărare a ortodoxiei-nu numai a ortodoxiei americane, ci a ortodoxiei de pretutindeni-impotriva unor primejdii din afară. Primejdii dinlăuntru au fost lăsate în grija Domnului. Dintre primejdiiile din afară Părintele Trifa s'a oprit asupra celei mai cumplite: catolicismul Bisericii lui Hristos. (Protestantismul, de pildă, nu constituie pentru ortodoxie nici un fel de primejdie; el este un prețios aliat împotriva catolicismului, împotriva Sfințelor Taine, a Sfinților Părinți, a sinoadelor Ecumenice și împotriva ordinii canonice stabilite de acestea). Deși gazetar, Părintele Trifa n'a luat direct asupra-și osteneala de apărare. Ci a trecut-o unuia de care n'a auzit nimeni vreodată: lui „Cornel Pop”. În „nota redacției” din fruntea primului articol al seriei „pentru apărarea credinței strămoșești”, publicat în Solia, foala Episcopiei dela Cleveland, cetim: „Domnul Pop trăiește de mulți ani în mijlocul refugiaților și a Românilor din America, însă nu se îndesă la discursuri și la politică. De multă vreme ne-a scris, îndurerat și indignat, cerându-ne să luăm odată poziție contra atacurilor pe cari unii zisi frași” le duc contra ortodoxiei în lumea liberă”. (v. Solia, 22 Martie 53).

Românul american „Pop” a publicat în Solia zece articole de credință. (Ca la Decalogul). Din aceste zece articole constatăm că:

a) autorul lor se mărturisește a fi de profesie ziarist (fără a spune: unde, când și cum!);

b) umbra mureș prin bisericele protestante și catolice din Germania;

c) stăruie asupra activității Misiunii Catolice pentru Europa;

d) se oprește, cu lux de amănunte, asupra vizitelor Mons. John Kirk în Germania și în celelalte țări europene;

e) laudă articolașul „Convertiri și Convertiți” apărut mai înainte în Solia. (Pe-autor nu-l numește! Il numim noi: D. C. Amzar);

f) știe ce este un „Offenbarungsmensch” (omul finiturilor vecine cu Anatolia);

g) aproape că se pricepe și la grecește. Vorbește undeva despre „concepția teocratică, în forma conducerii monolitice a pontificatului” (monos-singur, unic; litos-piatră, stâncă, bolovan. A nu se confunda cu monolitic!);

h) insultă și debitează infamii numai la adresa celor rare s'au văzut nevoiți să se aplece peste ghizurile bunurilor științei D-lui D. C. Amzar din Germania. Dacă aceștia sunt preoți și uniți cu Roma, atunci sunt bieți „popi năbădăși”, care „și storc bietul lor creier ca să stoarcă otrăvă” etc. etc. Dacă sunt laici și ortodocși, atunci sunt „vânduți”, „rengați”, „neofiti”, „așa zisi ortodocși”, „oportuniți respingători”, „reboțeați”, ș. a. m. d. Constatând cu dificultate de control și în general cu lipsa de pregătire a cetitorului din exil, el pune pe seama neamicilor lui afirmații pe care aceștia nu le-au făcut niciodată în viața lor; apoi le combate (indignat!);

i) cunoaște revistele care apăreau la București. Cunoaște revista mea Predania. (Sunt sigur că cunoaște și „Decalogue” revistei Rânduiala, în care au apărut: D. C. Amzar, Naționalismul țereturii, 1937, 32 p. 10 lei; D. C. Amzar, Naționalismul parșăturii, 1937, 81 p. 5 lei);

j) vorbește de teoria trăirilor și cunoaște „construcția frazelor lui Nae Ionescu”. Il arată pe Lucian Blaga a fi gânditor ortodox creștin;

k) are cuvinte de mare laudă pentru „frumoasa activitate desfășurată de Consiliul Ecumenic al Bisericii”;

l) atacă violent Vaticanul, și politica lui criminală, fără de care n'am fi ajuns astăzi sub cisma moscălească;

m) e lipsit de ascuțime; e stăpânit de furie și e plin de venin;

n) se contrazice, nu numai dela articol la articol, ci chiar „dele mână până la gură”: în launtru aceluiși articol. E lipsit de claritate. (Găndește, probabil, cu mintea „stră-strămoșilor”-Aleah odihnească — i în pacer — și se exprima în românește).

Cum avem grele motive să credem că autorul celor „zece articole” publicate de Solia nu e nici ardelean, nici american, nu se numește „Pop” și nu trăiește în America, ne îngăduim să adresăm Părintelui Trifa-responsabil de tot ce se scrie la Solia-unele întrebări. Căci Solia nu e foala unei grupăciuni, ori a unei bătălii politice. Ci e foala unei epurări. A-ți alege un pseudonim nu e lucru rău. Dar când pseudonimul e „prezentat” cetitorilor ca fiind numele adevărat al unuia pe care tu îl cunoști, îl cunoști modest, nevastă și copil, și asumi grea răspundere. Când autorul, sub semnătura lui adevărată scrie lucruri blajine și se pretinde a fi intelectual, iar sub falsul nume pune în circulație infamii și se autotălmăcește, asta nu se mai cheamă intelectualitate. Ci intelectualic. (Moștenire tot dela strămoși). Faptul se cheamă impostură. Și impostura nu se cade a face cașă bună cu episcopie. Deaceia, întrebăm pe Părintele Trifa:

1. Dacă știe că „cele 10 articole” publicate de foala episcopiei au fost trimise din Germania;

2. dacă știe că cel care le-a scris nu trăiește printre Americani, decât în măsura în care în Germania sunt și Americani;

3. dacă își mai aduce aminte că autorul „decalogului” publicat de Solia a avut în organizația politică din care a făcut parte și Părintele Trifa tot gradul de catihet (catihet: a instrui);

4. dacă știe că cel care afirmă (sub pseudonim) că „Vaticanul este răspundător de situația în care se află astăzi poporul român; că „demnitarilor Vaticanului” și-au dat mâna cu criminalii din Kremlin, semna, în 1949, (cu numele lui adevărat) o întâmpinare către Sfântul Părinte, în care mărturisesc că el: „Desaprobă, hotărât, acțiunea de denigrare a Sfântului Scaun, întreprinsă de unii ierarhi ai Bisericii Ortodoxe; atitudinea Sfântului Scaun față de ofensiva comunistă în lume fiind singura atitudine blăscă a Bisericii creștine față de luptătorii împotriva lui Hristos”;

Astă, decedat.

G. Răcoveanu

U. S. A. CETATE STĂTĂTOARE

PREȘEDINTELE EISENHOWER RĂSPUNDE CANCELARULUI ADENAUER

În răspunsul dat Cancelarului Adenauer la telegrama trimisă cu prilejul sângeroasei înăbușiri a răscăleii populației muncitoare din zona sovietică a Germaniei, Președintele Dwight D. Eisenhower spune:

„Întâmplările recente din Berlin și din Germania de răsărit au zguduit inimile și speranțele oamenilor din toate părțile lumii. Această exemplară demonstrație de curaj ne întărește în credința noastră că ani de opresiune și de încercări de influență ideologică nu pot înăbuși spiritul libertății în dosul cortinei de fier. Reiese clar că efectele acestor întâmplări vor fi resimțite în toate statele satelite ale Imperiului sovietic.”

În vremea în care bărbai de stat francezi declară că Rusia Sovietică are tot dreptul la garanții împotriva unei Germanii unite și în care mulți oameni politici englezi își arată încredințarea față de „noul curs” al politicii sovietice, întâmplările din Berlin și din restul Germaniei robite vin să încurce socotilele celor care și fură singuri, în ajutorul iernii, căciula. În această vreme Cancelarul Adenauer, far luminos în negura politică urzită de propaganda sovietică în țările Vestului, are generozitatea să de-

clarare: „Nu mai există problemă importantă care să fie numai germană, sau numai europeană. Ce se întâmplă în Asia orientată atinge Germania tot atât de tare ca și ceea ce se întâmplă la granițele sale. Este nevoie de Germania în lume, dar și mai multă nevoie au Germanii de lume. Ar fi fals să se vadă în actuala politică externă germană strădania de a se folosi de situații.”

În încrucișarea de interese naționale mărunte și în zăpăceala politică ce domnește pretutindenea, lumea are norocul că Președintele Statelor Unite și colaboratorii săi au văzut clar realitatea; și văzându-o, au tras concluziile. Iară marele popor american, încrezător în conducătorii lui, știe să jertască tot ce e necesar pentru ca lumea întreagă să-și recapete odată libertatea și pacea. Și așa, U. S. A. este astăzi cetatea tare, cetatea nesdruncinată, cetatea stătoare spre care își îndreaptă privirile lumea amenințată de robia întunecului.

Nol, europenii, suntem mândri că în ceasurile acestea de grave holăndri, Președintele Eisenhower are în genul politic al Cancelarului Adenauer un colaborator atât de prețios.

G. B.

BLAGOFAGIE

Contactul dintre orodoxie și catolicie a dus în ultimul timp la cele mai surprinzătoare rezultate. Blagofagia, de pildă, e și ea un produs ortodoxo-catolic. Întai, pentru că descoperitorul ei, pentru cine nu știe, este un creștin ortodox care s'a hrănit într-o vreme și cu învățătură catolică. Pe urmă, pentru că Blagofagia se compune în esențial (descoperitorul a adăos dela sine și un dram de necuviință) din două elemente: unul ortodox-Blaga (Lucian) și altul catolic: fagla. Blaga, se știe, aparține „ortodoxiei” celei mai curate (ortodoxie fără Hristos, fără Treime, fără Taine și fără dogme, iar fagla ar fi o boală catolică provocată de virusul sectarismului confesional. Despre ortodoxia lui Blaga, nimic despus. Dinspre partea boalei catolice își fac drum însă unele nedumeriri. Pare să fi fost cuprins de ea și unii teologi ortodocși. Dacă creștinul ortodox (cu învățătură catolică) ar fi scormonit mai cu deamănuntul ogoarele ortodoxiei românești ar fi descoperit o serie întreagă de blagofagi despre care numai cu foarte multă bunăvoință se poate spune că au scris sub imboldul „sectarismului catolic”. Blagofag a fost, de pildă, Dr. D. Stăniloae, rector al Academiei ortodoxe din Sibiu și asiduul colaborator al „Gândirii”, în cartea: Poziția lui Lucian Blaga față de creștinism și orodoxie”, în care Blaga e arătat ceea ce este: anticreștin, antiorodox și eretic. Blagofag a fost Gr. T. Marcu, directorul revistei ortodoxe de la Sibiu: Studii Teologice. Blagofag a fost Dr. Petru Rezuș, cunoscutul autor al studiilor de teologie domestică. Blagofag a fost Nichifor Crainic care în studiul Transfigurarea românismului pune în lumină poziția necreștină a filozofiei lui Blaga. Blagofag a fost, în fine, P. P. Ionescu, al cărui studiu: Metafizica ortodoxiei stabilește condițiile cerute pentru ca o filozofie să poată fi numită creștină și ortodoxă. — condiții pe care nu le îndeplinește filozofia lui Blaga.

Cum rămâne atunci cu sectarismul catolic? Căci iată și teologii ortodocși se arată tot atât de „blagofagi” ca și „calomnatori” și blagofagii catolici. Vedeți, s'ar putea să existe un fel de „sectarism” care naște din adeziunea la învățătura lui Hristos, care se mai numește și mărturisire a adevărului. Și care are curajul să-i spună ereziei pe nume.

A. M.

ȘI TOATĂ PRICINA FUSESE... GHERGHINAI

În articolul X din seria „pentru apărarea credinței strămoșești” apărut în Solia, misteriosul mistofar, azi nomofilax al ortodoxiei ajunge, într-o dată, la concluzia că „barierile mai mult artificiale, ale fanatismului confesional, pot fi trecute”. Și continuă: „Desigur, sunt încă, multe dificultăți care onora par chiar de necutec. Dar acest lucru nu trebuie să descurajeze. Cu un bob de credință — a spus Mântuitorul — se pot ridica și munții din loc. Această credință adevărată trebuie cultivată în sufletele creștinilor de toate confesiunile. Tot ce irlită și produce discordie trebuie dat la o parte. Oricum, este îmbucurător faptul că, în aceste momente grele pentru întreaga creștinătate, se ridică în toate părțile, voci și pornește acțiuni pentru realizarea unității creștine. Numai așa divina învățătură a „Predicii de pe Munte” va face să înflorescă pe acest pământ adevărata pace și buna învoire între oameni. Suntem deci, pentru unitatea creștină, realizată pe calea dragostei”. Semnat: „Cornel Pop”.

Prima! — ar striga, la citirea acestei predici, orice „creștin în general”. Dar atunci pentru ce a fost nevoie ca în 9 (nouă) articole de credință același „Cornel Pop” să îndocctrineze pe bieții Români-americani despre lipsa de evlavie a catolicilor, despre „tam-tamul” rugăciunilor lor, despre „discrepanța ce există între umflătele forme exterioare și plâpânda trăire interioară”; despre „împlorările stăpânele adresate Madonei și golul cavernelor scobite de cazulic”. Despre crimele politice ale catolicismului, despre dictatura papistăscă și despre înovațiile dogmatice ale catolicismului? De ce în nouă articole s'a arătat atât de habotnic pravoslavnic, ca în articolul de încheiere (X) să se descopere a fi un blajin „creștin în general”, așa cum o mărturisea, în 1949, când avea mare evlavie pentru „Valter” Ștu: mi se va spune că vina e a „demnitarilor Vaticanului” care n'au arătat aceeași evlavie pentru creștinii „în general”. (Așa cum arată astăzi „Consiliul Ecumenic”!). De unde... decalogul (cu 9 contra și unul pentru)! GER.

INFORMATIUNI

† General Adj. N. Rădescu

În ziua de 16 Mai a. c. și-a încheiat viața pământească, în exil, Generalul Adjutant Nicolae Rădescu, în vârstă de 79 de ani. Președintele Consiliu în vreme de răscruce pentru viața poporului român, Generalul Rădescu, cel mai partid, va rămâne, în schimbul istoric a țării noastre, pentru celebra sa cavăntare în la Radio București, în ziua de 24 Februarie 1945. În calitate de Prim-ministru al României el denunța lumii începutul slujbei de pomanie pe care „oamenii fără țară și fără Dumnezeu” o făceau libertății poporului român dornic de pace și creștin. Pentru aceea, poporul român va și astăzi cinstea întotdeauna memoria vrednicului ostaș.

Cu ocazia Săptămânii Românești dela Madrid, Eminența Sa Cardinalul Tisserant a adresat o mătoarea scrisoare Monseniorului John C. Kirk, Președintele Misiunii Catolice Române pentru Europa:

„În timp ce felicit pe cel care vor da sprijin pentru buna reușită a „Săptămânii”, îmi place să asigur pe Sfinția Voastră că această Săptămână Congregație urmărește cu cel mai viu interes orice inițiativă menită să facă cunoscute cercurile Țărilor Libere condițiile în care află astăzi Biserica și Poporul din România.

De fapt, cu toate că Sfântul Părinte a atras atenția lumii civilizate elogind în două documente pontificale martiriul Bisericii din România, opinia publică nu e prea bine informată de ceea ce s'a întâmplat și se întâmplă în România, unde dușmanii lui Dumnezeu și ai civilizației au distrus aparatul extern al unei Biserici înfloritoare, reducându-o la tăcerea câmbelor moderne.

Românii emigrați în Țările Libere, aflând oricând împădicheie, trebuie să simtă datoria de a se uniți în dragostea pentru Biserica prigonită în țară și în dragostea pentru Națiunea lor îndurerată, pregătindu-se să contribuie cu toate mijloacele lor la reconstruirea religioasă, morală și civilă a României, în ziua pe care Domnul cunoaște și o pregătește...”

Monseniorul John C. Kirk a împărțit tuturor prezenților Blăscăvătura Apostolică a Sfântului Părinte.

În ziua de 24 Mai 1953 a avut loc la Salzburg (Germania) sălășirea crucilor ridicată de refugiații români pe mormintele soldaților români morți în captivitate germană, în anul 1918-1918, și înmormântați la Cimitirul Nou de localitate. Crucile, lucrate de doi tămplari români, poartă, pe o tablă de metal, inscripția: România, numele soldatului și data morții lui. Serviciul religios a fost oficiat de Sfinția Părinte Protopop Emilian Vasilevici.

La 28 Mai 1953 s'a ținut în Paris Adunarea Constitutivă a Asociației Intelectualilor Refugiați în Franța.

Această Asociație, care și-a deschis porțile tuturor intelectualilor creștini refugiați din țările de dincolo de Cortina de Fer, are în frunte a Consiliu, compus din câte trei delegați din fiecare grup național și etnic. Secția românească a Asociației a ales de delegați pe Mons. Octavian Bălcă și pe Domnii Nicolae Diaconu și I. Claudiu.

Ziua de 16 Mai — ziua armatei americane — a fost cinstită și de noi Români. În mureș Românilor din exil și a celor care, în România, avem lacrimi în ochi privind defilația acestor drapele. Căci ele ne evocau atât speranțele noastre de astăzi, cât și amintirea drapelelor noastre mândre și biruitoare de ieri, al faldurii cărora ne-am câștigat independența națională, în cadrul României Mari; sub fluturarea cărora am câștigat toate biruințele din cursul istoriei noastre, atât de greu încercată de viclișii inconjurătoare.

„Noi, refugiații și exilații din țările de dincolo de Cortina de Fier, zbuciumați de suferințele de țară, și de durerea veștilor pe care le avem despre tot ce se întâmplă astăzi în România, avem lacrimi în ochi privind defilația acestor drapele. Căci ele ne evocau atât speranțele noastre de astăzi, cât și amintirea drapelelor noastre mândre și biruitoare de ieri, al faldurii cărora ne-am câștigat independența națională, în cadrul României Mari; sub fluturarea cărora am câștigat toate biruințele din cursul istoriei noastre, atât de greu încercată de viclișii inconjurătoare.”

Sub președinția A. S. R. Infantului de Bourbon și Bourbon, pe care-l însoțeau Dnii Eugeniu D'Ors, Luis Moya și Alexandru Busuioceanu s'a deschis în ziua de 28. V. 53 a IX-a expoziție antologică, organizată de Academia Breve Critica de Arte. S'au expus 11 din cele mai bune lucrări artistice prezentate la Madrid în expunțiunea 1952-53. Au luat cuvântul Prof. Eugeniu D'Ors după care au intervenit Dnii Moya Busuioceanu. În asistență Dnii: Vintilă Brăncuși și Aron Cotruș.

TOT ÎN ZI DE ZECE MAI...

Allam că la serbarea românească organizată cu prilejul zilei de 10 Mai la Salzburg, căutăm luptător naționalist Domnii DR. ION EMILIAN, căpitan în rezervă, avocat și ziarist, fost victimă unei agresiuni barbare. Agresiunea Români. Și naționalisti. La număr: 6 viteză în închisorii.

Faptul nu mai are nevoie de comentariu. Faptul are vrea să știm cine este istețul care a grăbit să ne trimită o dare de seamă asupra Serbarii de zece Mai la Salzburg. (N'a fost publicată). Se vorbea în ea de „atmosfera de înălțare”, de „insufletețea”, de „voia bună” de „înălțarea” care a domnit acolo tot timpul.

INDREPTAR apare odată pe lună. Redacția și Administrația: Dr. Flaviu Popa, München 5, Kapuzinerstrasse 3, DEUTSCHLAND